

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

ALINGSÅS. — FOTOGRAF G. EWALD, ALINGSÅS.

22: DRA ÅRG.

DEN 22 MAJ 1921

N:o 34

foto. Jäger, Stm.

Klische: Goss Bihorn & Flicheonstall, Gbg.

L. S. Hammar skjöld

CARL-GUSTAF HAMMARSKJÖLD.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Helt oväntat har vårt land åter blivit utsatt för en ministerkris. Den 12 maj inlämnade nämligen statsrådet och chefen för försvarsdepartementet Carl-Gustaf Hammarskjöld sin avskedsansökan. Närmaste anledningen var att söka i kamrarnas åtgärd föregående dag att avslå den k. propositionen om de värnpliktigas övningstid. Denna proposition gick ut på en övningstid för 1921 års klass av 225 dagar för fotfolket, trängen, intendenturtrupperna samt marinen i stations-tjänst och av 255 dagar för övriga specialvapen med en första tjänstgöring för fotfolket av 150, för ryttariet och huvuddelen av artilleriet av 185 dagar. Riksdagen åter ansåg, att samma övningstid, som kom 1920 års klass till del, även kunde räcka för 1921 års, d. v. s. resp. 165 och 225 dagar med första tjänstgöringar om resp. 90 och 155 dagar. Den avgående försvarsministern ansåg emellertid å sin sida, att dessa kortare övningstider, såsom fjolårets erfarenheter visat, icke voré tillräckliga för att upprätthålla själva den oundgängliga huvudstommen i vårt försvar. Detta var, yttrade hr Hammarskjöld i debatten, förutsättningen för hans arbete. Så långt som möjligt hade han gått med på nedprutning av anslag. Men här funnes en gräns, som han icke kunde vara med om att överskrida.

Carl-Gustaf Valdemar Hammarskjöld är född på Väderums gård i Kalmar län den 22 april 1865 samt son till löjtnanten Knut Vilhelm Hammarskjöld därstädes och dennes maka Maria Lovisa Cecilia Vilhelmina Cöster. Han är sålunda (yngre) broder till förutvarande statsministern, landshövding K. H. L. Hammarskjöld. Efter att redan 1882 ha inträtt som volontär i Värmlands fältjägarkår avlade han följande år mogenhetsexamen vid Uppsala högre allmänna läroverk, blev 1884 sergeant och genomgick därpå krigsskolan å Karlberg samt utnämndes 1885 till underlöjtnant vid nyssnämnda kår, vid vilken han år 1891 befordrades till löjtnant. Åren 1892—93 tjänstgjorde han som extra repetitor vid krigshögskolan, blev 1895 kompaniofficer vid krigsskolan samt senare samma år stabsadjutant och löjtnant vid generalstaben. År 1899 utnämndes han till kapten i armén och vid generalstaben, tjänstgjorde åren 1899—1903 som lärare vid krigshögskolan och befordrades sistnämnda år till kapten i Vaxholms grenadiärregemente. Åren 1903—05 tjänstgjorde han som generalstabsofficer vid andra arméfördelningens stab, var därefter 1905—06 stabschef vid första arméfördelningen och utnämndes år 1906 till major vid generalstaben. De följande fyra åren (1906—10) innehade Hammarskjöld posten som souschef i lantförsvarsdepartementets kommandoexpedition, blev 1910 överstelöjtnant i armén och i första livgrenadiärregementet, utnämndes 1913 till överste i armén och befordrades två år senare till överste och chef för nyssnämnda regemente. År 1916 blev han chef för tredje infanteribrigaden och utnämndes slutligen år 1919 till generalmajor och chef för sjätte arméfördelningen.

Redan denna kortfattade redogörelse för Carl-Gustaf Hammarskjölds militära karriär utgör ett tillräckligt vittnesbörd om hans mindre vanliga militära duglighet och framstående officersegenskaper. Ännu mera har han emellertid haft tillfälle att lägga i dagen sin skicklighet och organisatoriska talang genom sitt deltagande i de många militära utredningsarbeten, som föregingo antagandet av 1914 års härordning. Bland annat tillkallades han sålunda 1910 att i lantförsvarsdepartementet biträda med en sammanfattande och ytterligare bearbetning av det förslag, som avgivits av 1917 års sakkunnige för frågor rörande volontärrekrytering och civilianställning för underbefäl ävensom att såsom sak-

kunnig jämte kapten Ivar Wijk avgiva förslag till anordnande av lantbrukskurser för underbefäl av manskapet. Vidare biträdde han i generalstaben vid utarbetandet av 1911 års förslag till ny värnpliktslag. År 1911 anlätades han jämväl för biträde vid då inom lantförsvarsdepartementet verkställda utredningar rörande icke vapenföra värnpliktiga och deltog vidare år 1912 verksamt i uppgörandet av planen för den då verkställda försöksmobiliseringen.

Sin största insats sattes emellertid Hammarskjöld i tillfälle att göra, då han den 28 november 1913 fick i uppdrag att jämte ett ytterligare antal officerare och civilmilitära personer inom lantförsvarsdepartementet biträda med utarbetandet av detaljerade förslag och kostnadsberäkningar till härordning ävensom av förslag till erforderliga ändringar uti då gällande värnpliktslag i anslutning till de av den Staafiska regeringen tillsatta stora försvarsberedningarnas arbeten. Det var ur dessa av Hammarskjöld ledda arbeten, som 1914 års härordning och värpliktsreform framgingo, och det var väl till gagnet, om också icke till namnet, under hans ledning vårt försvarsväsen stod under den för detsamma viktiga skede, då hans broder Hjalmar Hammarskjöld med statsministerämbetet förenade krigsministerposten. Meningarne ha ju icke varit delade därom, att efter dåtida förhållanden 1914 års försvarsreform måste anses präglad av en ovanlig helgigtighet, och förnämsta förtjänsten härav tillkom tvivelsutan Carl Gustaf Hammarskjöld, låt vara att givetvis värdefulla bidrag därtill lämnats även från andra håll.

När den Edénska regeringen efter världskriget år 1919 skred till igångsättande av en revision av vårt försvarsväsen i anslutning till under detta krig vunna erfarenheter ävensom för vinnandet av någon avkortning i övningstiden och på den grund tillsatte en parlamentarisk kommission, den s. k. försvarsrevisionen, erkände den ock detta genom att i nämnda kommission insätta general Hammarskjöld som den ende egentlige representanten för den militära sakkunskapen. Enligt vad man förnummit har samarbetet mellan de parlamentariska ledamöterna och generalen gestaltat sig synnerligen gott, varför ock hr Hammarskjölds tillkallande att övertaga försvarsministerposten i den De Geerska "fackmannaregeringen" på hösten sistlidet år hälsades med mycken tillfredsställelse t. o. m. på socialdemokratiskt håll, ja, det finnes rent av god anledning antaga, att han från detta håll alldeles särskilt utpekats som den lämpligaste militär, som över huvud kunde komma ifråga för avverkningen av de många i försvarsdepartementen under hans närmaste företrädare hopade ärendena. Så mycket större skäl finnas då att beklaga, att han nu ansett sig icke längre kunna kvarstanna på den post, på vilken han dock bättre än någon annan skulle vara i stånd att verka till vårt försvarsväsens upprätthållande. Under kammardebatten den 11 maj gavs ock uttryck åt sådant beklagande både från socialdemokratiskt och liberalt håll. Särskilt betonade hr Kvarnzelius i första kammaren, att enligt hans mening knappast någon i vårt land hade större förutsättningar för sin post än just krigsministern, och i andra kammaren gävo både f. statsministern Edén och den förutvarande försvarsministern i den Brantingska regeringen, hr Per Albin Hansson, uttryck åt en liknande uppfattning.

Skett är emellertid skett. Tills vidare har hr Hammarskjöld emellertid låtit förmå sig att upprätthålla sitt ämbete och man får hoppas, att han allt fortfarande i försvarsrevisionen skall ställa sin kraft till förfogande för de försvarsuppbyggande krafterna.

Det har sagts om Sören Kierkegaard, den geniale filosofen att han bildat ett av de största och säregnaste namnen i Danmarks hela litteraturhistoria — och dock förbleknar hans ryktbarhet inför den som i våra dagar innehas av hans kvinnliga namne, Köpenhamns gunstling, Scalateaterns primadonna, *Amelie Kierkegaard*.

Amelie — hon kallas nämligen endast vid förnamn av sina köpenhamnare — ligger danskaras hjärtan mycket nära. Det är vanskligt att säga i vilken roll hon triumferat mest. Det som ovikorligen främst griper och fångslar publiken vid hennes framträdande är hennes leende, hennes skrattgropar, hennes ögon och charm. Bland hennes glansroller må dock nämnas Jungfruburen. Lycksmeden, Polskt blod samt nu slutligen hennes senaste stora succès i Söders dotter, vari hennes prestationer nästan nått höjdpunkten.

I övrigt har man på sitone sett och hört henne mera sällan och i Scalateaterns succès de två senaste säsongerna har hon ingen del. Men det märks att något fattas, när icke Amelie är med och uppträder. Utan minsta tvivel skall hon även än en gång bliva den strålande medelpunkten i en lång rad glänsande succès, skall under många år fortfara att vara Köpenhams egen Amelie.

A. H.

TRE SVENSKA MUSIK-

22 Maj 1921 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 •ILLUSTR• •MAGASIN•

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 34. I röd-brun dubbeltonfärg. Scala-Teaterns i Köpenhamn "yndling" fröken Amelie Kierkegaard, efter fotografi av den utmärkte danske porträttören Kehlet, Köpenhamn. — Kliché: Götz, Gbg.

Operans sista premiär för säsongen har ägt rum i förra veckan och blev ett evenemang för den svenska musiken. Icke mindre än tre svenska tonsättare fingo denna gång föreställa sig för operapubliken med nya verk: Kurt Atterberg med sin pantomimbalett "Per Svinaherde", Natanael Berg med baletten "Älvorna" och Ture Rangström med sin opera "Medeltida". Det blev över hela linjen en påtaglig seger och särskilt Ture Rangström blev efter föreställningens slut hyllad på det hjärtligaste av hela publiken, som med andlös spänning följt med hans egendomligt fånglande dramatiska ballad.

Utän tvivel var också detta verk det mest betydande i detta helsvenska program. Det är tonsatt ordagrannat efter Holger Drachmanns melodram "Middelalderlig", som är ett drama om sångens och kärlekens allbetvingande hänförelse. Herr Peder lockar med sin sång herr Prebens hustru Metta till deras dryckeslag, dit hon kommer i sömngångerskans viljelöshet. När Preben, rasande av svartsjuka, väcker henne, faller hon död till marken och Peder får genom en vision av "den vilda jakten" klart för sig, hur jordiskt bundet hans liv och hans kärlek i själva verket varit, och ger sig själv döden, vid fru Mettas lik bekännande sig till tro på den rena kär-

NYHETER Å K. TEATERN.

Foto. Jager, Sthlm. — Kliché. Bengt Silfversparre.

Foto. Jager, Sthlm. — Kliché. Bengt Silfversparre.
 TURE RANGSTRÖM. Tonsättare till "Medeltida".
 T. v.: KURT ATTERBERG. Tonsättare till "Per Svinaherde".
 T. h.: NATANAEL BERG. Tonsättare till "Älvorna".

Foto. Kaudern, Sthlm. — Kliché. Bengt Silfversparre.

TRE SVENSKA MUSIKNYHETER Å K. TEATERN.

leken. Denna saga har Rangström tonsatt i en såregen balladton som verkade musikaliskt mycket övertygande trots att den på sina ställen föreföll mindre dramatisk.

Uppförandet blev en stor framgång även för teatern. Josef Herou i den oförvägnesångarens parti och Emile Stiebel och Malm särdeles till sin fördel.

vo båda pregnant utfo:made figurer av stark verkan, och särskilt den förnämndes sång klingade bättre än kanske någonsin. I mindre roller voro fru Whitefield-Althén, fru Ohlsén samt hrr Wallgren, Olle Strandberg och Malm särdeles till sin fördel.

Natanael Bergs "Älfvorna" bygger på en indisk legend och handlar om älvaleken, som blir störd av människans ingripande men ge-

Forts. å sid. 139

FRU RUTH WHITEFIELD-ALTHEN (*fru Metta*) och herr JOSEF HEROU (*Riddar Peder*) i TURE RANGSTRÖMS "MEDELTIDA".

T. h.: FRÖKEN ELLY HOLMBERG (*Canda*) I NATANAEL BERGS "ÄLFVORNA".

SCENBILD UR KURT ATTERBERGS "PER SVINÄRDE". Främst fr. v.: herrar Emile Stiebel (*ceremonimästaren*) och Henning Malm (*käjsaren*) samt fru Lisa Steier (*prinsessan*). — Fotos. Almborg & Preinitz, Sthlm. — Klische: Göes Ritbyrå & Klischeanstalt, Gbg.

A. KOMSTEN TILL STOCKHOLM.
Foto Modin, Sthlm.

T. v. FRANSKE
MINISTERN I
STOCKHOLM (t. v.)
DELAVAUD OCH
LOUIS MOURER,
direktör för staden
Paris fattigvårds-
väsende. — Pressfoto.

T. h. J. H. WOL-
LEBÆK. Nyut-
nämnd norsk mini-
ster vid Svenska
Hovt. — Efter porträtt.
Klitch: Bengt Silfversporre.

Ett antal framstående medlemmar av *Paris' municipalaråd* ha i dagarna på officiell inbjudan och såsom gäster hos Stockholms stad anlånt till huvudstaden i syfte att ägna dess kommunala och sociala verk och inrättningar ett grundligt studium.

Det är nu närmare 12 år sedan de båda städernas kommunalaråd officiellt sammanträffade och de franska kommunalmännens hjärtliga antagande av Sveriges inbjudning väckte därför odelad tillfredsställelse. I en rad ståtliga mottagningshögtidligheter har den svenska huvudstaden ävenledes betonat sin glädje över den ära de främmande representanterna för en stor nation till skyndat Sverige genom sitt för svensk organisationsförmåga smickrande studiebesök. Parisarnas varma erkänsla för den utomordentliga sympati och älskvardhet som strömmat dem till mötes på svensk jord, tolkades under välkomstfästen i Stora börssalen av ordföranden i Paris' stadsfullmäktige, mr. Le Corbeiller, som därvid samtidigt uttalade sin beundran för de utmärkta gästfria anordningar som från Sveriges sida mött dem, då redan i Berlin bekväma svenska järnvägsvagnar ställts till deras förfogande.

Efter de officiella fästigheterna ha gästerna med allra största intresse ägnat sig åt huvuduppgiften för sin resa: studie av våra sociala och kommunala institutioner. För Stockholm innebär det ett i hög grad berömande uttalande, när de främmande exper-

terna därvid vitsordat ett flertal av dess institutioner såsom stående på höjden av vår tids fordringar. Fransmännen ha av dem haft åtskilligt att lära, även om de på grund av olikartade förhållanden i sitt hemland stundom måste begagna sig av delvis annorlunda lagda system. Först och sist har emellertid detta be-

sök i Sverige väckt en livlig önskan att svenska kommunalmän nästa år skola återgälda detsamma med ett besök i Paris för att därvid ytterligare utveckla de så angenämt återknutna förbindelserna.

*

Norges förutvarande sändebud i Berlin, *J. H. Wollebæk*, har i dagarna utnämnts till minister i Stockholm.

Minister Johan Herman Wollebæk är född 1875. Efter juridiska studier samt befattning som attaché i Paris utnämndes han 1905 till byråchef i utrikesdepartementet i Kristiania och 1916 till expeditionschef. År 1920 erhöll han ministerposten i Berlin. Delegerad vid de internationella Spetsbergskonferenserna och å sitt lands vägnar närvarande vid konungamötet i Malmö och följande ministerkonferenser har hr W. vid olika tillfällen trätt i personlig beröring med den skandinaviska diplomaten, inom vars kår hans älskvarda och sympatiska personlighet är högt skattad.

C. G. T. WICKMAN †.

(Till porträtt i veckans porträttgalleri.)

Den 5 maj avled i Stockholm en av det socialdemokratiska partiets stiftande och mest framskjutna medlemmar, partiets kassör sedan två årtionden tillbaka och ledamot av Första kammaren, f. riksbanks-vaktmästaren C. G. T. Wickman.

Carl Gustaf Teodor Wickman var född den 3 januari 1856 i Skånella i Uppland, där föräldrarna Petter Wickman och hans maka Maria Andersdotter voro torpare på Västerbytorp under Skånellaholms gods. Som med andra torparbarns på den tiden blev det föga bevänt med hans skolgång; redan vid 12 års ålder började han själv få förtjäna sitt bröd som vallgosse och under de hårda åren i slutet på 1860-talet nödgades han t. o. m. anträda tiggervandringen. År 1870 fick han emellertid anställning som dräng hos en bonde mot en årslön av 40 kr. och stannade som sådan i tre år, då han avskedades på grund av vägran att utföra ett arbete, vartill han beordrats. Han begav sig då till Stockholm, där han först blev handelsbiträde och sedan gav sig i snickarlära. Efter att år 1878 ha blivit gesäll med hantverksföreningens silvermedalj för sitt gesällprov organiserade han redan 1880 en fackförening av ett litet antal yrkeskamrater, vari han själv blev vice ordförande och sedermera år 1885, då fackföreningen ändrade namn till träarbetareföreningen, ordförande, en post, som han biträdde till år 1895, då han

antagit plats som vaktmästare vid riksbanken. Om fackföreningsrörelsen inlade Wickman stora förtjänster, bl. a. vid organiserandet av fackföreningarnes centralkommitté 1883, i vilken han till 1889 var kassör, och genom sitt initiativ 1885 till de skandinaviska arbetarekongresserna, av vilka den första följande år hölls i Göteborg.

På det politiska området hörde Wickman till dem, som först grepos av August Palms socialdemokratiska förkunnelse, för vilken han alltifrån början blev en nitisk förkämpe och som han mycket bidrog att skaffa inpass i fackföreningsrörelsen. Vid det socialdemokratiska partiets första konstituerande kongress 1889, i det då bildade "Norra distriktets" ledning, liksom därefter i kretsen kring tidningen "Social-Demokraten", överallt var Wickman med som en av de säkra krafterna, alltid offrande sin fritid och aldrig sparande någon möda för vad för honom framstod som den företrädesvis stora saken. Vid 1900 års kongress framdrog han som reservant ett förslag om, att partiet skulle byggas på arbetarekommuner å de olika orterna, en av de huvudgrunder, på vilka den socialdemokratiska partiorganisationen ännu vilar, ehuru numera partidistrikten organisatoriskt spela den avgörande rollen. Samtidigt blev han ordförande i parti styrelsen, men lämnade redan följande år denna post för att efter K. M. Ziesnitz' död inträda som partisekreterare och partikassör, av vilka förtroenden det förra dock 1911 lämnades i andra händer. I åtta år var han dessutom expeditionsförare i Stockholms arbetarekommun.

I samma mån det socialdemokratiska partiet steg till ökad politisk makt, bevägnade det sig även av Wickman för viktiga förtroendeposter i samhället. År 1910 valdes han till ledamot i Första kammaren för Gävleborgs län, och har sedan 1915 haft säte i bankoutskottet. År 1911 blev han dessutom ledamot av Stockholms stadsfullmäktige, vars socialdemokratiska grupp hedrade honom med plats i drätselnämnden, styrelsen av gas- och elektricitetsverken, där han i sju år var kassadirektör, handels- och sjöfartsnämndens, børsstyrelsen etc.

Partikamrater intyga samstämmigt om honom hans sällsynta egenskaper som personlighet. "På sitt sista sjukläger" skriver hr Hjalmar Branting, "kunde han med sanning säga sig, att han in i det sista sökt fylla sin post och att han för den sak han tjänat och för det parti han genom fyra årtionden så segt och energiskt hjälpt till att bygga upp gjort en insats, som skall bevaras i tacksamt minne i den svenska arbetareföreningens hävder".

GEOLOGISKA FÖRENINGEN FIRAR 50-ÅRSJUBILEUM i närvaro av kronprinsen (X) samt ett flertal utländska gäster.

Pressfoto.

Kliché: Bengt Silfverparre.

EN I STOCKHOLM NYFUNNEN GULDRING FRÅN 1000 TALET.

Ett synnerligen intressant fynd har blivit gjort vid Rörstrandsgatan i Stockholm där under grävningar hittats en arming av nästan rent guld, flätad av två runda tenar, som vid ändarna hamrats tillsammans till en ornerad platta. Den hittades på ett par fots djup under nedsättning av staketstolpar mellan Karlbergs station och Norrbackagatan. Ringen, som senast kan dateras till 1000-talet, är så till vida mycket märklig som den sannolikt är det tidigaste guldföremål, som hittats inom Stockholms nuvarande område och alltså av stor betydelse för huvudstadens äldsta historia.

* * *

Geologiska föreningen i Stockholm firar i år sitt femtioårsjubileum i samband med det andra skandinaviska geologmötet, som tog sin början den 12 maj å Läkaresällskapets lokal. Bland de närvarande märktes först och främst kronprinsen samt de utländska gäster som hitkommit för att övervara mötet och högtidligheten: chefen för Norges geologiska undersökning, doktor H. Reusch, professorerna J. Kiaer, C. F. Kolderup, V. M. Goldschmitt och J. Schetelig, statsgeologerna Th. Vogt, S. Foslie, och R. Marstrand från Norge, professor O. B. Båggild, statsgeologen V. Nordmann och museie assistenten K. Calliesen från Danmark samt professorerna W. Ramsay, H. Backlund och J. Borgström från Finland.

Högtidstalet hölls av föreningens nuvarande ordförande prof. P. J. Holmquist, som i en historisk överblick redogjorde för Geologiska föreningens verksamhet under det gångna halvsekle och särskilt vände sig till den enda nu levande och närvarande av stiftarne doktor Edvard Erdmann, den geologiska forskningens rektor i Sverige, tackande honom för den insats han gjort i vetenskapens tjänst.

Sällan har väl en riksdag sammanträtt under mera ansvariga och allvarliga förhållanden än den tyska riksdag som snt på aftonen den 10 maj i yttersta timmen samlades till extra plenum i och för ett slutgiltigt avgörande rörande Tysklands livsfråga: undertecknandet av ententens traktat samt, i det fall en majoritet för undertecknande fanns inom riksdagen, utseendet av en regering som ville åtaga sig att bära konsekvenserna av ett sådant beslut. Riksdagens svar i det för riket måhända mest skickelsediga ögonblick, som förekommit efter augustidagen 1914, var sannolikt på förhand klart, och ehuru majoriteten icke var större än 221 röster mot 175, förmärktes ingen som helst opposition vid meddelandet att tyska riksdagen beslutit att utan förbehåll och utan villkor underteckna ententens ultimatum. Samtidigt presenterade sig det nya kabinettet, Tysklands första verkliga fredsministär. Mot all förmodan och mot alla tidigare antaganden, som från Tyskland gått ut över Europa att d:r Stresemann skulle äga de största utsikterna för rikskanslärsposten, tillföll denna i avgörandets stund hittillsvarande riksfinansministern d:r Wirth, vilken erhöi i uppdrag att bilda den nya regeringen. Denna förklarade sig omedelbart beredd att acceptera ententens ultimatum.

Tysklands nya regering är en minori-

För porträtt. Klische: Bengt Silfverparre.
D:R WIRTH.
Nyutnämnd rikskanslär och utrikesminister.

retsregering stödd på center, socialister och demokrater, medan folkpartiet, som ej önskar oivillkorlig underkastelse i skadestandsfrågan undandragit sig dess stöd. Över Tyskland och hela världen har det slutliga avgörandet i skadestandsfrågan spritt den uppriktigaste tillfredsställelse. Härmed är också aldeles givet den farligaste dödsvikten för Europas ekonomiska återuppblomstring bragt till ny vitalitet. Sedan är det att förutse att en ny tid med nya opinioner skola lätta den oerhörda skuldbörda som Tyskland i närvarande stund endast med ett övermänskligt uppjudande av hela sin sammanlagda nationella kraft förmår att bära — och avbörda.

*
Upprörsrörelsen i Oberschlesien har efter vår korta översikt i föregående nummer av H. 8. D. alltjämt tilltagit i allvar och omfattning. Insurgenternas växande skaror ha trängt allt längre och längre fram över tysk mark, slutligen hotande till och med själva staden Oppeln, den interallierade kommissionens säte. Överallt där upprörsrörelsens väldiga våg väller fram vittna polska fiaggor och polskt kommunikationsbefäl om att området lagts under insurgenterna. Man anslår numera de upproriskes antal till omkring 100,000 man, mot vilka de allierades bevakningstrupper av cirka 15,000

Efter fotografier. Klische: Bengt Silfverparre.

OROLIGHETERNA I OBERSCHLESIEN:

1. EN FRANSK OCH EN TYSK OFFICER, den senare tillhörande APO (Abstimmungspolizei) begiva sig ut på patrullfärd.
2. ARRESTERADE POLSKA UPPVIGLARE.
3. VID VÄGKORSNINGEN TILL MALAPANE där de polska insurgenterna antagas ha sitt högkvarter

man ingenting förmå. Dag för dag rapporteras nya polska ländvinningar på det omstridda omröstningsområdet. En ytterst passiv hållning har under upprorrets gång intagits av Polens regering. För varje dag framträder dock klarare att det är Frankrike som med sina politiska intressen skänker sitt stöd åt Warschauregeringens likgiltighet. Såväl England som Italien ha även på det bestämdaste förklarat sig ej tro på den polska regeringens oskuld ifråga om upprörsrörelsen. Det förtjänar även framhållas att det är engelska och italienska trupper som inskridit till den tyska befolkningens skydd samt att Tyskland uttalat sin stora tacksamhet häröver.

OROLIGHETERNA I OBERSCHLESIESEN.

1. DEN AV POLACKARNA SPRÄNGDA JÄRNVÄGSBRON mellan Oppeln och Scepanowitz just återställd för den första gången. — 2. DEN ITALIENSKE GENERALEN DE MARINIS, som å den franske överbefälhavaren general Le Ronds vägnar för överbefälet över de allierade trupperna i Polen. 3. JÄRNVÄGSTJÄNSTEMÄN utöva säkerhetsföreläsning på de farligast utsatta bansträckorna. — 4. FRANSK CYKELPATRULL på väg till Malapanen, de polska insurgenternas högkvarter.

Källa: Kem, A.-B. Bildf. Sjöberg, Sjöberg.

Efter fotografier.

BERTEL THORVALDSEN.
Efter Eckersbergs målning omkr. 1816.

Utsigt Silkeborgsøerne, Silhø—Gbg.

FANNY CASPERS.
Efter Luise Seidlers målning 1819.

För några månader sedan firade den bildade världen hundraemtioårsminnet av *Bertel Thorvaldsens* födelse den 19 november 1770.

Själv brukade emellertid den store bildhuggaren försäkra, att hans liv begynt först den 8 mars 1797, d. v. s. den dag, då han första gången anlände till Rom. "Jag fanns i själva verket icke till förut", sade han. Och det ligger en djup sanning i dessa ord, om man tänker på hans utveckling före och efter bekantskapen med Italien.

När Thorvaldsen vid 27 års ålder som danska statens stipendiat kom till den "eviga" staden, hade han i sitt nordiska hemland redan dokumenterat sig som en lovande talang, bland annat erövrat Köpenhamnsakademiens stora guldmedalj. Men ehuru han bedrivit sina konststudier med flit och visste sig äga både bestämd och stark skulpturell begärning, så fattades honom dock före resan till Italien all självständighet. Han hade varit en sorglös, drömmande yngling, som kopierade redan givna former eller utan inre upplevelse gestaltade efter främmande mönster. Det blev åsynen av Roms antika mästerverk och för övrigt hela den konstnärliga miljön därstädes, som hastigt nog bragte hans personlighet och på samma gång hans konstnärsskap till mogna.

De nya intrycken verkade vis-

serligen i början huvudsakligen hämmande på den unge bildhuggarens talang och gjorde honom till ett rov för tvivel och själsstrider. Men småningom vaknade han upp till klarhet om sin egen förmåga, sin skaparevilja och sina konstnärliga ideal, och mot slutet av de sex stipendieåren flammade hans arbetslust upp till den målmedvetna, rastlösa energi, som sedan

utmärkte honom livet igenom. När en lycklig tillfällighet i sista stund (1803) förskaffat honom medel att kvarstanna i Rom framträdde han för offentligheten med det ena fullödiga konstverket efter det andra och var snart en berömd man. Ryktet bar hans namn åt alla håll, och hedrande uppdrag befriade honom från pekuniära sorger. Efter några få år ställdes han av både kritiker och samlare i fråga om snille och originalitet trämst bland alla samtida skulptörer, av många till och med högre än den store italienaren Canova.

Thorvaldsens första vistelse i Rom räckte tjugotvå år (1797—1819) och representerar höjdpunkten av hans produktivitet. Samma tidsrymd innefattar på samma gång det centrala i konstnärens livshistoria, hans personligaste upplevelser, alla de fröjder och smärtor Eros beredde honom. Just under denna period var det också han mötte den kvinna, som fick hans finaste och djupaste känslor, om hon än aldrig kom att

Efter fotografier.

LUISE SEIDLER. Själsporträtt.
Med benägget medgivande av Goethe-Museum i Weimar.

Kliches: Benot Silkeborgsøerne.

Efter fotografen.

Kilcher, Broof Silfvergarre.

THORVALDSENS RUM I THORVALDSEN-MUSEET I KÖPENHAMN.

spela någon roll i hans yttre liv, nämligen *Fanny Caspers*.

Om förhållandet mellan dem är visserligen icke särdeles mycket bekant, men det man vet ger icke endast en gripande inblick i två värdefulla människors kärlekssaga och de etiska begrepp, som bestämde mästarens öde, utan också ett stycke intressant kulturhistoria.

Fanny Caspers var tyska och hade som barn utbildats för scenen. Tillsammans med sin syster var hon någon tid engagerad vid hovteatern i Weimar, vilken då stod under Goethes direktion. För att komma ifrån den misär, varuti hennes familj levde, lät Fanny övertala sig till förlovning med en förmögen läkare, vars tycke hon på intet sätt besvarade. Före bröllopet skulle emellertid den femtonåriga fästmonen er hålla en traditionell uppfostran, och så kom Fanny Caspers till den mycket ansedda Stielerska flickpensionen i Gotha. Både lärarinnor och kamrater blevo betagna i henne, ty hon var icke endast utomordentligt vacker, utan också begåvad, älskvärd och gladlynt. Särskilt intim vänskap slöt hon med den sedermera som porträttmålariinna mycket ansedda *Luise Seidler*, vilken i sina memoarer bevarat en hel del smådrag från deras gemensamma skoltid. Bland annat förråder oss Luise Seidler, att väninnan bröt sin förlovning, när fästmannen en vacker dag uppenbarade sig i Gotha med armen i band, under föregivande att han blivit sårad i en duell för Fannys skull. Slutligen måste han bekänna, att hela historien uppiktats för att väcka Fannys medlidande och kärlek. Resultatet blev naturligtvis raka motsatsen, och "den stackars doktorn måste högst bedrövad ge sig i väg", som Luise Seidler säger. Fanny erhöi nu friplats i pensionen och efter studietidens slut en förmånlig anställning som lärarinna. Längre fram blev hon sällskapsdam hos den ungerska furstinnan Grassalkovich.

Tillsammans med denna tillbrakte Fanny Caspers tre vintrar i Rom och infördes i därvarande konstnärskretsar. I början gjorde sig väl bristen på estetiska och historiska kunskaper i egentlig mening ganska kännbar för henne, men småningom tillägnade hon sig djup förståelse för konstens alster och delade snart sin samtids glödande entusiasm för staden vid Tibern. "Hur skulle det vara möjligt annat än att älska Rom av hela sin själ, när man betänker vilken outtömlig näringskälla det är både för ande och hjärta", skrev hon en gång i sin dagbok.

Det var under sitt andra uppehåll i Rom, vintern 1815—16, som Fanny Caspers först lärde känna Thorvaldsen. De träffades emellanåt i sällskapslivet, och de resande damerna besökte ett par gånger mästarens ateljé. Fanny var från början en lidelsefull beundrarinna av hans konst och kände sig genast tilltalande även av hans intressanta anletsdrag, originella väsen och ovanliga älskvärdhet. Ja, hon påstod i sin dagbok, att "så snart man ser honom, måste man hålla av honom".

Själv tycks hon däremot icke under denna första samvaro ha gjort något djupare intryck på Thorvaldsen. Han levde just vid den tiden uteslutande för sitt arbete och slösade sitt hjärtas ömhet på den lilla dotter hans älskarinna ett par år förut skänkt honom. Barnets mor, den vackra italienskan *Anna Magnani*, hade för övrigt grundligt låtit honom smaka kärlekens både sötma och bitterhet. Hon var av låg börd och ägde varken bildning eller god karaktär.

Redan under sina första år i Rom hade Thorvaldsen låtit snärja sig av hennes sinnesberusande skönhet, hade tagit henne till sig, sedan hon skilt sig från sin man, och under många år fullständigt sört för henne. Genom sin rasande svartsjuka och sitt häftiga, obehärskade väsen förlorade hon visserligen snart nog Thorvaldsens kärlek, men han var dock alltför godhjärtad för att utan vidare överge henne, isynnerhet efter barnets födelse.

När Fanny Caspers i sällskap med sin furstinna på hösten 1818 återkom till Rom, voro Thorvaldsens personliga förhållanden ännu mera förvirrade. Men från Anna Marias dämoniska inflytande var han så gott som frigjord.

Under våren och försommaren hade ett svårt anfall av klimatfeber tvingat honom att bege sig till Albano för att i friskare luft söka återfå hälsan. En engelsk dam av förnäm familj, miss *Mackenzie*, som han kort förut lärt känna, reste i sällskap med en kvinnlig anförvant efter konstnären och vårdade honom på det mesthängivna sätt. Även sedan han tillfrisknat, stannade engelskorna kvar i Thorvaldsens närhet, höllo honom sällskap och företogo utflykter tillsammans med honom. Miss Mackenzie skildras enstämmt som en sympatisk dam, vars omfattande kunskaper och goda hjärta väl kunde ersätta hennes brist på ungdom, skönhet och talanger. Luise Seidler kallar henne "den första verkligt ädla kvinna", som Thorvaldsen gjort närmare bekantskap med. Säkert är, att just miss Mackenzies fina sätt och blida väsen, som bildade en bjärt kontrast mot Anna Marias simpla uppträdande, gjorde livligt intryck på den store bildhuggaren. Han tog under någon tid tacksamhet och beundran för kärlek och erbjud engelskan sin hand, ehuru "en blind kunde se hur föga hon var ägnad att försona den originella mannen med äktenskapets ok". Till all lycka ville miss Mackenzie först förvissa sig om sin familjs samtycke och bad om betänketid.

Sällskapet återvände i oktober till Rom, där ryktet om Thorvaldsens "förlovning" redan hnnnit spridas. Anna Maria ställde till förfärliga scener, hotade att döda både sig själv och barnet och lyckades verkligen göra konstnären vacklande i sitt beslut. Därtill kom, att han högeligen vantrivdes i den stela, tråkiga engelska krets, som i Rom omgav miss Mackenzie. Han började snart se henne i ett annat ljus, och klyftan mellan dem i fråga om åsikter och levnadsvanor framträdde allt tydligare. Thorvaldsens intresse för eng-

elskan svalnade, ja, han började rentav gå ur vägen för henne, och det förbättrade ej saken, att hon öppet visade sitt tycke för honom.

Sålunda stod Thorvaldsen obeslutsam mellan tvänne kvinnor, som båda ansågo sig ha anspråk på hans hjärta och hand. Det blev en tredje, nämligen Fanny Caspers, som framkallade avgörandet.

Vid ankomsten till Rom samma höst (november 1818) möttes hon genast av den glada överraskningen, att Luise Seidler uppehöll sig där för att idka målarstudier. "Jag har fått återse min älskade, dyra ungdomsvän", jublade Fanny i sin dagbok. Fröjden var ömsesidig, och Luise ger i sina memoarer en sympatisk bild av den "glada, intelligent, kvicka" Fanny, som till det yttre och inre föga förändrat sig och ännu vid trettioett års ålder var "samma älskliga naturbarn", skälmsk och graciös i rörelser och uttryckssätt. "Med sitt förtrollande väsen", säger Luise, "var Fanny skapad att väcka kärlek. Gracerna hade bekräftat henne allt, som kan tjusa: hon sjöng vackert, konverserade medryckande och berättade anekdoter på det roligaste sätt". Luise och Fanny förstodo varandra lika bra nu som under den glada pensionstiden i Gotha och umgingos snart mycket förtroligt. Båda deltog dessutom livligt i sällskapslivet inom den tyska kolonien, till vilken just då särskilt många intressanta personer hörde, t. ex. skulptörerna Schadow och Wagner, målarna Overbeck, Cornelius och Schinz, Dorothea Veit-Schlegel, Fredrik Schlegels fru, och hennes son i första gifvet, den lovande unge konstnären Philip Veit, Henriette Herz och Caroline von Humboldt, den berömda statsmannen Wilhelm von Humboldts snillrika maka. Just denna vinter drogs också Thorvaldsen mer än vanligt till tyskarna, emedan han för miss Mackenzies skull allt mera ostentativt undvek det motsatta "lägret" bland Roms främlingar, engelsmännen. Med Luise Seidler stod han från början på vänskaplig fot.

Fanny Caspers och Thorvaldsen sammanträdde därför mycket ofta, och snart lågade ömsesidig kärlek upp i deras hjärtan. Den vackra fint bildade Fanny förenade i själva verket alla egenskaper, som Thorvaldsen uppskattade hos en kvinna. Ja, hon motsvarade fullkomligt det ideal, varav han hos Anna Maria och miss Mackenzie endast funnit vissa brottstycken, och så var det naturligt, att hon blev föremål för hans verkliga kärlek, hans "grande passion", bredvid vilken varje annat tycke bleknade bort eller upplöstes till intet. Fanny å sin sida besvarade mästarens böjelse av hela sin själ. I de utförliga dagböcker, som funnos i hennes kvarlåtenskap och delvis blivit publicerade, nämner hon visserligen ingenting direkt om sin kärlek till Thorvaldsen, ehuru hon

ofta med större entusiasm talar om honom och skildrar åtskilliga detaljer från deras samvaro. Men i Thorvaldsens museum i Köpenham förvaras en liten packe brev som hon sänt den store bildhuggaren under åren 1818—25, och de ådagalägga otvetydigt vilka känslor, som en gång förenade dessa två människor.

Vintern 1818—19 var Luise Seidler deras kärleks beskyddarinna. I hennes ateljé sågo de varandra dagligen, isynnerhet sedan hon börjat måla sin väninnas porträtt. Thorvaldsen intresserade sig livligt för duken och infann sig nästan till varje sittning för att utbyta tankar med den älskade flickan och ge konstnärinnan nyttiga vinkar och råd. Sålunda berättar Luise, att det var på Thorvaldsens uttryckliga önskan, som hon valde Colosseum till bakgrund för porträttet. Och Fanny säger i sin dagbok: "Vilken härlig människa är icke Thorvaldsen! Han står så högt över andra och är så vänlig mot envar. Med öppen frimodighet kritiserar han det, som synes honom värt att tadla, och det icke endast ytligt, utan mycket grundligt. Längre satt han i dag framför mitt porträtt och jämförde vartenda drag".

Allt emellanåt hälsade Fanny och Luise i sin tur på mästaren i någon av hans många ateljéer och njöto tillsammans av hans genialiska skapelser. De beundrade den just då fullbordade stora basreliefen "Alexanders triumftåg", sågo "Venus" och "De tre gracerna" uppstå under konstnärens händer och svärmade båda alldeles särskilt för den vackra statyen "Merkur", till vilken Thorvaldsen kort förut fått idén under en promenad genom Korsö. Frikostig som alltid överöste han Fanny med presenter, d. v. s. han tecknade av flera bland sina verk åt henne och bad henne taga emot så många gipsavgjutningar hon kunde föra med sig.

Mycket ofta samlades medlemmarna av den tyska kolonien till större eller mindre samkväm och tillställningar. Än var det en födelsedag, som skulle firas, än gav någon resande en utsökt diné, än uppfördes ett sällskapsspektakel med Fanny Caspers i huvudrollen, eller också beskådade man gemensamt Vatikanens konstskatter vid facklors magiska sken. Överallt stod glädjen högt i tak, och ständigt såg man Thorvaldsen vid Fanny Caspers' sida. Säsongens höjdpunkt blev emellertid Franciska-dagen, den 9 mars 1819, då Luise Seidler till Fannys ära hade inbjudit hela vänkretsen till sin ateljé. Man bryggde punsch, improviserade rim, anordnade en illumination och hade tusen skämtsamma infall. Gång på gång ropades: leve Fanny! "Den älsklige varelsen", berättar Luise, "glödde av lycka. Vi placerade henne på bordet, Thorvaldsen band en krans kring hennes huvud, och vi hyllade henne som en av muserna, vid vars fötter vi nedlade

Fortf. fr. sid. 532.

nom Livets herre åter bragt i harmoni. Den ger tillfälle till en följd anslående danser, huvudsakligen ensembledanser, i vilka den unga balettkåren lyckligt genomförde sin hittills största uppgift. I huvudrollen, som älvan Cañda, vann fröken Elly Holmberg en stor framgång. Hon har redan en mycket vacker teknik och därtill ett sjäfullt ansikte och ett livligt och vackert nyanserat spel. Natanael Bergs musik tilldrog sig den största sympati. Den glänste med en fantasirik instrumentation och utmärkte sig för övrigt genom klar melodi och okonstlad hållning.

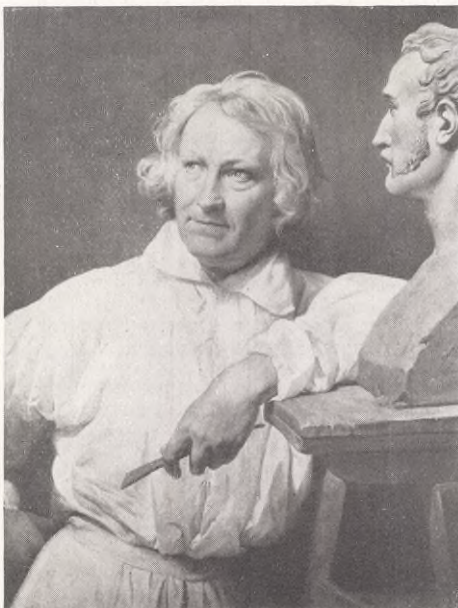
"Per Svinaherde" är en balettpantomim som utarbetats av Einar Nerman och Anna Behle och till vilken Kurt Atterberg skrivit en graciös musik. Einar Nerman har även gjort skisserna till dekorationerna, och hela stycket bär prägeln av denne konstnärs bilderboksstil. Den gamla sagan har försetts med många humoristiska och burleska detaljer, och allvarligare

tonfall finner man först, när prinsessan drives bort och kungen egenhändigt stänger grinden till sitt rike.

Med denna operapremiär har tre av våra yngre mest begåvade tonsättare kommit till heders även på teatern. Av Rangström var det första gången något dramatiskt verk gått över scenen i Sverige, och det är med en viss skamkänsla man erinrar sig att hans opera "Kronbruden" redan 1919 givits i Stuttgart men alljämt är okänd här hemma. Natanael Berg har tidigare fått operan "Leila" uppförd (1912), men är ju eljest känd huvudsakligen som kompositör av symfoniska verk, vilka väckt uppmärksamhet både inom och utom landet. Kurt Atterberg har åter genom operan "Härvard Harpolekare" redan vunnit framgång som dramatisk kompositör och hans balett "De fåvitska jungfrurna", som dansats av den svenska baletttruppen i Paris, har gjort hans namn allmänt känt även ute i Europa.

våra små gåvor". Och Luise tillägger: "Det var rörande att iakttaga hur Thorvaldsen försökte bekämpa sina djupa känslor för den härliga flickan, och hur hans kärlek likväl bröt sig fram gång på gång".

Kort efter denna stämmningsfulla afton föll avgörandet. Miss Mackenzie, som under vinterns lopp lidit mycket genom Thorvaldsens öppet visade tycke för Fanny Caspers, fordrade klarhet i fråga om det påtänkta giftermålet. Driven till det yttersta, löste då Thorvaldsen så skonsamt som möjligt sin halva förlovning med engelskan; men han måste ge henne sitt hedersord på att icke heller ingå äktenskap med någon annan. Att det ungefär samtidigt kom till förklaring mellan Thorvaldsen och Fanny, är väl ställt utom allt tvivel. Men deras kärlek var från början dödsdömd, ty fastän miss Mackenzie efter brytningen snarast

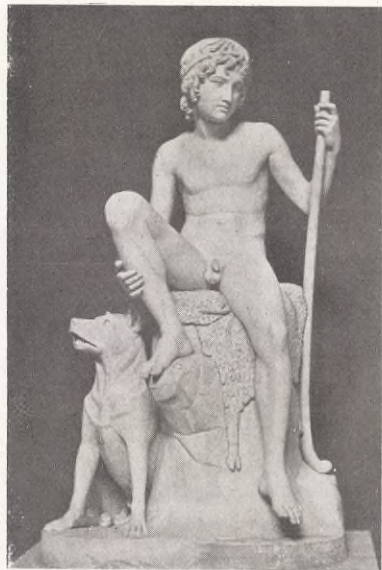

Efter fotografier. Kliché: Goës, Gbg.
HORACE VERNETS OLJEMÅLNING: THORVALDSEN ARBETANDE PÅ VERNETS BYST. Målad i Rom 1835, nu i Thorvaldsen-museet i Köpenhamn.

skedet varit. "Mitt hjärta var som brustet", säger hon; "jag hade inga tårar mer, och det kändes, som om jag för all framtid måste avstå från varje livsglädje".

Efter Fanny Caspers' avresa hade Rom förlorat sin tjusning för Thorvaldsen. Redan i juli samma år anträdde han återresan till Danmark och avbröt samtidigt för alltid sin förbindelse med Anna Maria, ehuru han i ekonomiskt hänseende sörjde för henne och lät uppfostra deras barn som sitt.

Thorvaldsen höll sitt givna ord och förblev ogift. Fanny Caspers däremot ingick år 1823 äktenskap med den österrikiske bankiren Stanislaus Doré. Innan dess hade hon emellertid ännu en gång återsett den store dansken, nämligen då han år 1820 uppehöll sig några veckor i Wien. Om denna sista samvaro vet eftervärlden alls intet. Utan tvivel var det också de

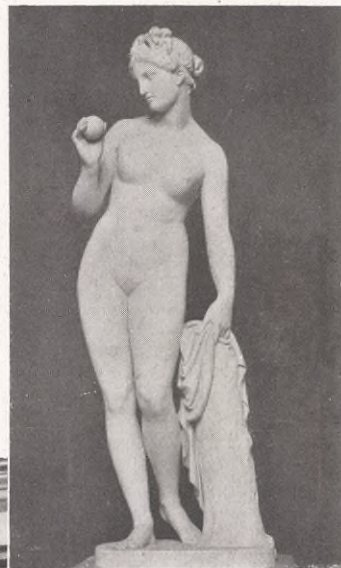

HERDEGOSSEN AV THORVALDSEN. I Thorvaldsen museet.

möjligt återvände till sitt hemland, så ansåg sig konstnären för alltid bunden av löftet till henne. Vännerna i Rom, framför allt Luise Seidler, önskade livligt, att Fanny Caspers skulle bli den beundrade mästarens maka, och en tid hoppades väl också hon själv detsamma. Thorvaldsen torde knappast

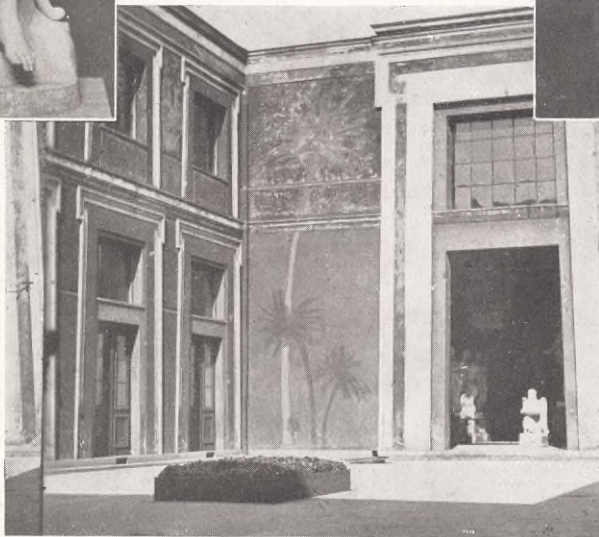
haft hjärta att rent ut säga henne sanningen, men slutligen nådde den dock fram till henne genom tredje person. Hon såg nu, att en förlängd samvaro endast skulle medföra ännu smärtsammare slitningar för bägge parterna, och beslöt att frivilligt skiljas från den älskade. Furstinnan Grassalkovich lät övertala sig att tidigare än ämnat fortsätta resan, och några få veckor efter den glada namndagsfästen lämnade de två damerna Italien. Men till sin dagbok anförtrodde Fanny hur förfärligt tungt av-

Härunder: THORVALDSENS GRAV i Thorvaldsen-museet i Köpenhamn.

VENUS AV THORVALDSEN. I Thorvaldsen-museet.

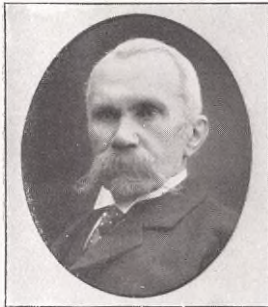
älskades bestämda önskan att hålla sitt ömsesidiga förhållande så hemligt som möjligt. Det enda hittillstryckta citatet ur Fanny Caspers' brev till Thorvaldsen lyder: "Ingen bör någonsin få veta vad jag skriver till dig. Världen bedömer allting på sitt vis, men mitt hjärta frisäger mig från all skuld, och det samma måste ju också ditt göra".

Efter fotografier.

Kliché: Goës, Gbg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. G. R. CEDERSTRÖM.
Frih. Kabinetskammarherre.
Fredrikslund. — 80 år 25 maj.*

C. J. BECK-FRIIS.
Friherre. Godsägare — Harg.
65 år 24 maj.*

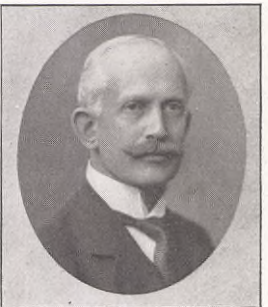
O. B. A. SILFVERSCHILD.
Frih. Godsägare. — Koberg.
50 år 24 maj.*

G. UNGER.
Kommandörkapten. — Sthlm.
50 år 3 maj.*

I. FLODSTRÖM.
Kommerseråd. — Stockholm.
65 år 25 maj.*

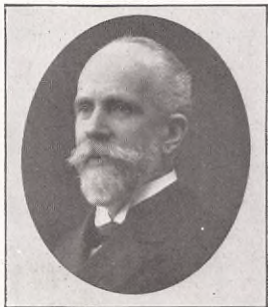
W. PHILIPSON.
V. Häradsh. Riksb.-fullmäktig.
Sthlm. — 60 år 24 maj.*

S. KÖHLER.
Kansliråd. — Stockholm.
60 år 24 maj.*

M. CLARHOLM.
Generalkonsul — Montreal.
50 år 12 maj.*

E. A. KJELLBERG.
Bruksägare. — Valdsen.
65 år 19 maj.*

F. WIDMARK.
Ingeniör. — Gävle.
60 år 16 maj.*

C. W. INGELSSON.
Konsul. — Hålsingborg.
60 år 20 maj.*

J. THYGESEN.
Lantbrukare. — Bjällerups
säteri. — 60 år 15 maj.*

G. H. CELSING †.
Överkammarherre. — Sthlm.
F. 1843. † 12 maj.*

A. M. HASSELROT †.
Kyrkoherde. — Fägelsås.
F. 1845. † 4 maj.*

C. G. T. WICKMAN †.
Riksdagsman. — Stockholm.
F. 1856. † 5 maj.
Text å sid. 534.

A. VOLLMERS †.
Direktör. — Göteborg.
F. 1858. † 12 maj.*

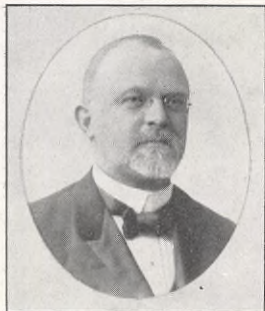
Kliché: Kem. A.-B. Bonst. Silfverstens, Sthlm.—Ghn

* Data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

K. J. R. BENGTZON †.
Bankdirektör. — Gamleby.
F. 1845. † 30 april.*

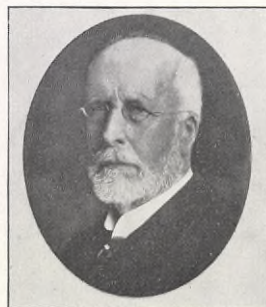
C. HOFFSTEN †.
Förvaltare. Komm.-man. - Rörstrand, Sthlm. - F. 1863. † 2 maj.

A. T. SAHLBERG †.
Dispone nt. — Strömnäs.
F. 1872. † 4 maj.*

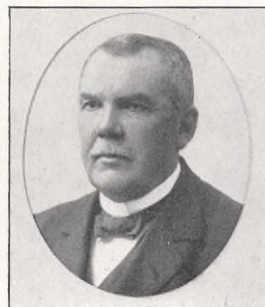
N. G. E. RINGIUS †.
Förste Linieingenör. — Sthlm.
F. 1855. † 7 maj.

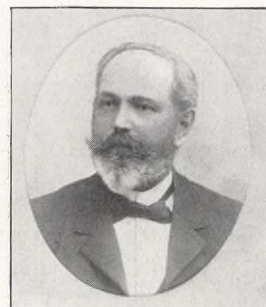
C. G. EDMAN †.
F.d. Kanslisekreterare. — Sthlm.
F. 1846. † 3 maj.*

J. E. BÄCKLIN †.
Kansliråd. — Stockholm.
F. 1855. † 3 maj.*

C. G. G. THEORIN †.
F. d. Förste Provinsialläkare
Kristianstad. - F. 1855. † 1 maj.*

C. G. NILSSON †.
F. d. Landsfiskal. — Varberg.
F. 1855. † 3 maj.*

Klische: Kem. A.-B. Benst. Silfverqvarn, Sthlm.-C'

CARL CEDERSTRÖM. Ujtn v. Livreg. drag. 60, ryttm. 85, avsk. 91; kammarh. h. änkedrottin. Josephina 68, kab.-kammarh. 91. Led. av Riksd. A. K. 97-99.

CARL JOACHIM BECK-FRIIS. Utex. fr. Tekn. högsk. 78, förv. v. Hargs bruk 81, disp där sdn 85, o. f. Dannemora gruvor 97-13. Led. av styr. f. Dannemora-Hargs Järnv. a-b. 86, ordf. o. verkst. dir. sdn 91. Ordf. i landstinget 04-18, v. ordf. i hushålln.-sällsk. 08-18, ordf. sdn sistn. år. led. av Lantbr.-akad. 99, preses sdn 16; Led. av Riksd. F. K. 1900-16. Fullm. i Järnkotoret sdn 10. Biografi o. helsid.-portr. årg. XVII: 37.

OTTO SILVERSHÖLD. Ujtn v. Livreg. hus. 93, ljtn 1900-02, i res. 02-11. Inneh. fidelkommissedgen. Koberg o. St. Alvhem samt Gåsevadholm. Landstingsman sdn 1900, led. av hushålln.-sällsk. förvalt.-utsk. sdn 02, v. ordf. i Älvsb. l. n. hushålln.-sällsk. 13, styr.-led. i Aug. Abrahamsons stift. sdn 08, ordf. i länets skogsv.-styr. 21. Led. av Riksd. A. K. 06-08. Av F. K. 09-19. Led. av Lantbr.-akad.

GUNNAR UNGER. Ujtn v. Flott. 92, kapt. 01, tj.-gör. i Marinstaben 11 marinattaché i Paris s. å., komm.-kapt. 2 gr. 15, i gr. 17. Utg. 09 första delen av "Illustr. svensk sjökrigshistoria" avsedd f. undervisning v. Sjökrigsskolan.

ISIDOR FLODSTRÖM. Stud. 74, fil. kand. 80, fil. hed.-dr. i Lund 18. E. o. akt. i Kommerskol. 97, ord. 1900, byråchef o. förestånd. f. nå lingsstat. adv. 15, kommerseråd 19. På sin tid styr.-led. i Stat. fören. o. Fören. f. proport. val. Biografi o. helsid.-portr. årg. XIV: 21.

WALTER PHILIPSON. Stud. 79, jur. utr. kand. 86, v. hvd. 88, adv. i Stockh. o. deleg. i O. Wallins adv.-byrå 90-07. Fullmäktig i Sv. Riksbank sdn 13. Styr.-led. i Stockh. int. gar.-a-b. 04-13, styr.-led. o. verkst. dir. i a-b. Custodia o. i a-b. Finspongs styckebruk 07-16. V. ordf. i styr.n. f. Trafik a-b. Grängsberg-Oxelösund, Luossavaara o. Kirunavaara m. fl. underlyd. bolag.

SVEN KÖHLER. Stud. 81, kansllex. 84, hovr.-ex. 86, aman. i Finansdep. 85, v. hvd. 89, tj.-gj. i olika riksd.-utsk. o. komm. som not. eller sekr. 90-02, handsekr. h. statsministern 95-05, kanslisekr. i Finansdep. 02, kansliråd o. byråchef där 06. Ordf. i Fresta komm.-fullm. sdn 19, åg. o. bebör Norrsåtra i Stockh. l. Landstingsman 12-15.

MAGNUS CLARHOLM. Tj.-gjo-de 96-1900 v. däv. svensk-norska generalkonsulatet i Genua samt 1900-02 v. sv.-n. gen.-kons. i Helsingfors. Utreste t. New York som Stat konsulsintendent, v. konsul 05, konsul i 8, generalkonsul i New York 13, tf. gen.-konsul i Calcutta 19; i dagarne utn. t. generalkonsul i Montreal.

ERNST KJELLBERG. Stud. 73, akad. studier i Uppsala 73-77, arr. eg. Björkborn 81-94, v. o. ordf. i komm.-nmd 85-94, på sin tid jämväl led. av skolråd, led. av styr. f. a-b. Råmen-Liljendahl. Åger egend. Valåsen i Karlskoga sedan 13, led. av kyrkorådet där 1918-20. Med starkt intresse f. filantrop. o. religiösa spörsmål instiftade han o. make 15 "Stiftelsen f. Sverige o. kristen tro", en betydande donation.

FREDRIK WIDMARK. Stud. 81, anst. såsom ingenjör v. skogsvärdstyr. i Kopparb. l. 06-08, i Jämtl. l. 09-16, i Gävleb. l. sdn 17. Har privat utarb. o. afg. läns- o. sockenaktar.

CARL INGELSSON. Eter avslut. studier o. praktik anst. som kontorschef h. Sullitelma a-b. 91, v. verkst. dir. där o. led. av dess styr. 09, verkst. dir. 16. Vid bild. 1900 av Helsingborgs kopparverks a-b. i väsentlig m'n på Is initiativ. dess vice verkst. dir., styr.-led. o. verkst. dir. sdn 10. Sedan Sullitelma a-b. o. Kopparverks a-b. övergått i andra händer o. huvudkontoren under 19-20 flyttade till Stockholm avgick l. såsom verkst. dir. Norsk v. konsul i Helsingborg 06, konsul sdn 11.

JOHAN THYGESSEN. F. i Danmark; sdn 30 år arrend. av Bjällerups säteri i Malmöh. l. Kyrkovård, egodeln.-man, ordf. i Staffanstorps bet-

odl.-fören., led., v. ordf. eller ordf. i ett stort antal sammanslutn. inom lantm.-kretsar i sin trakt, led. av styr. f. Skånes betodl.-fören., styr.-led. i Sydsv. kred. a-b. i Lund, huvudman i Lunds stads sparb.

GUSTAF CELSING †. Sek.-ljt v. Flott. 64, ljtn. 71-76. Kammarh. 78, kammarh. h. drottin. 83, förste kammarh. h. drottin. 97, överkammarh. 99, ståthåll. på Ulriksdals o. Haga slott 08. Led. av Samf. f. Skand. hist. Kommend. m. st. k. N. O, ridd. C. XIII-O.

AUGUST VOLLMERS †. F. i Hamburg blev han redan v. unga år resande f. en stor firma där, anst. 80 h. firman Herman Meeths i Stockholm, vilken senare upprättade en filial i Göteborg m. V. som ledare till dess denne 03 startade egen affär, Vollmers moderasar, städades. — Båda firmorna sammanslogos 10 till Varuhuset Vollmers—Meeths i Göteborg vilket under Vs alldeles sällspört energiska og skickliga ledning vunnit en högst betydande utveckling t. västra Sveriges största och mest kända varuhus i sin branche. En av stiftarne av Göteborgs manufaktur- o. konfektionsfören. o. dess ordf. Har som styr.-led. inlagt stor förtjänst om Göteborgs turistfören.

KARL BENGTZON †. Egnade sig från unga år åt jordbruket, var på sin tid förvaltare, senare arrendator o. egendomsägare. Ordf. i komm.-nmd, led. av kyrko- o. skolråd, ordf. i sparb.-styr., led. av hushålln.-sällsk. förv.-utsk., allt under många år. Led. av Västerviks lasar.-dir., ordf. i styr. f. Göteborgs banks adv.-kontor i Gamleby, verkst. dir. 12-18.

AXEL SAHLBERG †. Stud. 91, övergick efter några års akad. studier t. affärsbanan, anst. v. Strömnäs sågverk i Herösandsdistr. samt blev 04 disp. o. verkst. dir. i Strömnäs a-b. o. några år senare i Nensjö cell.-a-b. V. ordf. i styr. f. Sågverksförb., led. av Sv. trävaruexportfören. centralstyr., Cellulosafören. styr., Västm. ks skogsvärdstyr., styr. f. Angermanälvens flottningsfören. Led. av skogsstiftn.-komm. Landstingsman, ordf. i komm.-st.

CARL EDMAN †. Stud. 65, hovr.-ex. o. kansllex. 68, v. hvd 72 not. i Svea hovr. 83-89; tf. kanslisekr. i Civildep. 86, ord. 89-13.

EDWARD BÄCKLIN †. Stud. 76, novr.-ex. 80, v. hvd. 82, aman. i Ecklesdep. 83, sekr. h. J. O. 91-95; tf. kanslisekr. i Ecklesdep. 95, ord. 96-11, kansliråd i K. M. kansli 06. Särsk. föredrag, i dep. f. universitetsår sdn 10; registr. 11; kansliråd o. chef f. universitetsbyrån 16. Inom statsrådsberedningen har B. fört universitetens o. högskolornas talan på ett sätt som tillvänt honom det största erkännande.

GEORG THEORIN †. Stud. 75, med. lic. 84, lasar.-läk. i Ljungby 84-86, prov.-läk. i Ljungby distr. 86-97, förste prov.-läk. i Kristianst. l. 97-20. Led. av Lasar.-dir. i Kristianstad, styr.-led. i Tekn. skolan, inspektör o. läk. v. Elem.-lärov. f. fl., led. av sparb.-styr.

CARL NILSSON †. U.-off. v. Kronob. reg. 81-90; kr.-länsm.-ex. 85, kr.-länsm. i Varbergs fögd. n. distr. 90, landsfiskal i Viske distr. 17-20. En av stift. av a-b. Varbergs bank 06, led. av dess styr. samt omb.-man; efter sammanslagn. m. Smål. e. bankstyr. led. o. omb.-man där. Stadsfullm. 09, led. av folkskolestyr.

Hrr Fotografier uppmannas att vid insändandet af fotografier till HVAR 8 DAG tillse, att firmanamnet är anbragt på fotografiets baksida. Endast På angifves firmanamnet.

Fotb. Johansson, Gbg.

Kliché: Bengt Sjöversparre.

En inom konstkreter särskilt beaktad utställning av föreståndaren för rit- och målarskolan å Valand i Göteborg, *Tor Bjurström*, pågår sedan någon tid å Ny Konst i Göteborg. Utställningen äger sitt särskilda intresse på grund av det personligt gedigna sätt varpå den representerar den modärare konstrikning, vars främsta förebild bär namnet Cezanne, men vars många efterföljare urspåret till ett flertal för riktningens upphovsman fullkomligt främmande överdrifter. Man spårar ingenting av detta reklamsökeri i hr Bjurströms dukar. Hans uppbyggnad som hans färg äro fasta och starkt personliga, givande intrycket av en konstnär som målmedvetet söker sig ett uttryck i den riktning som ligger honom närmast. Särskilt representativa äro en porträttstudie av skulpturisen Noach, ett par vackert och fast målade landskap från Västkusten samt duken Skulpturen, ett måleriskt återgivande av Giovanni Bolognas Sabinskornas bortrövande, vilket verk för en modärare konstuppfattning nästan framstår som en bebådelse om renässansens inbrytande.

Tor Bjurström är ett redan inom svenska konstnärskretsar känt namn. Född i Stockholm år 1887 har han efter studier vid Konstnärskörbundet i Stockholm och hos Zarthman i Köpenhamn en längre tid vistats utomlands och därunder sänt hem ett stort antal dukar till olika utställningar i bl. a. Stockholm och Göteborg. I Paris har hr B. studerat vid flera olika akademier, främst för Friez vid Academie Moderne.

TOR BJURSTRÖM, föreståndare och lärare vid Valands målarskola i Göteborg, har f. n. en uppmärksam utställning å Ny Konst därstådes från vilken vi bringa vår bild.

PIETRO MASCAGNI inför uppförandet å Teatre Costanzi i Rom av sin nya opera "Piccolo Marat" (Den lille Marat). Scenbild samt kompositören-dirigenten. Efter fotograf. Kliché: Goss, Gbg.

Italiens ryktbare kompositör *Pietro Mascagni* har nyligen fullbordat ett verk *Den lille Marat*, med text av Giovachini Forzani. Verket som spelar kring den beryktade Vendérevolutionen får i dagarna sitt uppförande å Constanzi-teatern i Rom under kompositörens eget anförande.

The Allied Powers, taking note of the fact that, in spite of the successive concessions made by the Allies since the signature of the Treaty of Versailles, and in spite of the warnings and sanctions agreed upon at Spa and at Paris, as well as of the sanctions announced in London and since applied, the German Government is still in default in the fulfilment of the obligations incumbent upon it under the terms of the Treaty of Versailles as regards

- (1) Reparation: (a) the payment due on May 1st, 1921, under Article 235 of the Treaty, which the Reparation Commission has already called upon it to make at this date; (b) the trial of the war criminals as further provided for by the Allied Notes of February 13 and May 7, 1920; and (c) Certain other important respects notably those which arise under Articles 254 to 267, 269, 270, 281, 282, and 287 of the Treaty, decided:
- (a) To proceed forthwith with such preliminary measures as may be required for the occupation of the Ruhr Valley by the Allied Powers on the date in the contingency provided for in paragraph (c) of this Note;
- (b) In accordance with article 233 of the Treaty, to invite the Reparation Commission to prescribe to the German Government without delay the time and manner for securing and discharging the entire obligation incumbent upon that Government; and to announce their decision on this point to the German Government at latest on the 6th May;
- (c) To call upon the German Government categorically to declare within a period of six days from the receipt of the above decision its resolve (1) to carry out without reserve or condition, their obligations as defined by the Reparation Commission, (2) to accept

without reserve or condition the guarantees in respect of those obligations provided by the Reparation Commission; (3) to carry out without reserve or delay the measures of military, naval, and aer. (a) equipment notified to the German Government by the Allied Powers in their note of January 27, 1921, those orders being completed at once, and the remainder by the prescribed dates; (5) to carry out without reserve or delay the trial of the war criminals and the other unfulfilled portions of the Treaty referred to in the first paragraph of this Note.

- (4) Failing fulfilment by the German Government of the above conditions by the 15th of May to proceed to the occupation of the Ruhr and to take all other military, naval, and aer. measures that may be required. Such occupation will continue as long as Germany fails to comply with the conditions summarised in paragraph (1).

LONDON,
May 9, 1921.

W. Wilson
Woodrow Wilson
L. George
Hayashi
Janin

Efter fotograf. Klische: Ernst Silfversparre.

JAPANS KRONPRINS ANLÄNDER TILL ENGLAND DEN 9 MAJ på officiellt besök och med stor högtidlighet emottagen.

ETT VÄRLDSHISTORISKT DOKUMENT. *De allierade makternas ultimatum till Tyskland*

Efter fotograf. — Klische: Ernst Silfversparre.

Jeanne d'Arcs dag har för första gången detta år firats som en officiell fransk nationaldag i Paris. Överallt i den till fästligheten smyckade staden såg man Jungfruns av Orleans blå och vita standar vaja vid sidan av trikoloren. Vid den i Saint Rochskyrkan insatta och för längesedan försvunna reliefen av

Porte Saint Honoré, där Jeanne d'Arc sårades, ingick dagen med högtidlig klockringning. Även stora militära hedersbetygelser förekommo. I själva Orleans har man under 3 hela dagar med högtidliga processioner och andra hyllningsfäster firat den ärorika nationalhjältinnans och martyrens minne.

JEANNE D'ARC'S DAG, den 8 maj, firas för första gången som allmän fransk nationaldag. Vid den orleanska jungfruns staty å Place des Pyramides i Paris, bekransad av republikens president, guvernementet samt staden Paris. — Klische: Goes, Gbg.

INNEHÅLL: Statsrådet Carl-Gustaf Hammarskjöld (Biografi och helsidesporträtt). — Svenskt musikevenemang. — Franskt förmållbesök i Stockholm. — In- och utländska bilder till dagskrönikan. — Oberschlesien. — Tysklands nya regering. — Veckans porträttgalleri. — Thorvaldsen och Fanny Caspers. Av Beatrice Zade.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd. För Berättelser och Historletter gäller ovid. rorligt förbud.